

བྱམ་རབས་ 21 ལའི་ཚད་ལྷགས་གསེ་རིག་
དངོས་ཆན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ།

ཨ། ། སློབ་བ་ཕྱན། །

གཙོ་སྒྲིག་པ། ཀམ་ཆོགས་གཉིས།

མི་རིགས་དཔེ་སྟན་ཁང་།

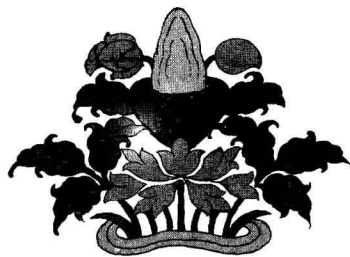
དུས་རབས་ 21 པའི་ཐོག་ལུགས་གསེ་རིག་
དངོས་ཆན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ།
21世纪藏医本科教育规划教材

༄༅། ། སློབ་བ་ལྷན། །

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལ་ ཀམ་ཚེགས་གཉིས།

གཙུག་ལྷན་གཞིན་ལ། ཅི་ལྟ།

ཁོངས་ལི། སློབ་མཁའ་བུམ།

མི་རིགས་དཔེ་སློབ་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏医药理学/尕玛措尼等编. —北京:民族出版社,2004.7(2009.2重印)

二十一世纪藏医本科教育规划教材

ISBN 978-7-105-06441-0

I. 藏… II. 尕… III. 藏医-药理学-医学院校-教材-藏语 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2004)第 072957 号

藏医药理学

藏医药理学编写小组 编著

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.mzcbs.com>

北京市艺辉印刷有限公司印刷

各地新华书店经销

2004 年 7 月第 1 版 2009 年 2 月北京第 3 次印刷

开本: 787×1092 毫米 1/32 印张: 26.375

印数: 5501-7500 册 定价: 39.50 元

ISBN 978-7-105-06441-0/G·1240(藏 40)

(藏编室电话: 64275311 藏文发行科电话: 64227665)

ཙམ་ཐྱིག་འགན་འཁུར་པ།
 责 任 编 辑：
 ལྷ་དག་མཁན།
 校 订 者：
 དེབ་གཞིའི་བསྐྱེད་པ།
 装 帧 设 计
 པར་ཁྱུས་འགན་འཁུར་པ།
 责 任 校 对：

ཏ་མགྱུན་རྗེ། ཏ་རྗོ།
 丹真多杰 达多
 ལྷ་བང་དགོན་པའི་སྐྱེན་པ་གྲུ་ཆང་།
 拉卜楞寺医学院
 ལུ་ཅུ་ཕྱེང་།
 刘家峰
 བདེ་སྦྱིད་མེ་རྟོག་
 李 莉

༩༩། ལྷ་རྩལ་བསྐྱེད་པ།

ཙམ་ཐྱིག་མཁན།
 དེབ་སྐྱེན་མཁན།
 འབྲེམ་སྐྱེལ་མཁན།
 གནས་ལུ།
 ལྷ་གྲུ་ཡང་གྲངས།
 ཁ་བར་ཡང་གྲངས།
 བརྒྱུད་འཆར་མཁན།
 པར་འདེབས་མཁན།
 དེབ་ཆུང་།
 པར་ཤོག་
 པར་གཞིའི་སྐྱིག་ཐེངས།
 པར་ཐེངས།
 པར་གྲངས།
 རིན་གོང་།

ལྷ་རྩལ་བསྐྱེད་པ་དེའི་ཙམ་ཐྱིག་ཆོ་རྒྱུང་།
 མི་རིགས་དེབ་སྐྱེན་ཁང་།
 མི་རིགས་དེབ་སྐྱེན་ཁང་གི་ཐོད་ཡིག་ཙམ་ཐྱིག་ཁང་།
 བེ་ཅིན་གྲོང་ཁྱེར་གྲོང་ཁྱེར་རྩ་མིང་ལེ་བྱང་ལམ་ཡང་14པ།
 100013
 010 - 64275311
 ལྷ་ཡང་སྐྱེད་པ་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དེབ་ཆོང་ཁང་།
 བེ་ཅིན་གྲོང་ཁྱེར་དབྱི་རྩའི་པར་འདེབས་ཆུང་ཡོད་ཀྱང་སི།
 787mm×1092mm 1 / 16
 26.375
 2004ལོའི་ཟླ་7པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྐྱིགས།
 2009ལོའི་ཟླ་2པར་བེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་3པ་བརྒྱབ།
 5501 - 7500
 རྩིས་39.50

འགོ་བརྒྱད།

༡༡། ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསོའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་
ནི་བོད་ལུགས་སྒྲན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་(ལོ་ལྔའི་ལམ་ལུགས་) བཀོལ་རྒྱར་ཡུལ་བ་ཡིན་ལ།
བོད་ལུགས་སྒྲན་གཉེར་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཚན་པས་ཀྱང་ཆོད་ལྟར་བཀོལ་ཆོག ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་ནི་
རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཅིག་ཟུར་དང་། ཆོད་ལྟར་། ཆཆང་བཅས་ཡིན་པའི་བོད་ལུགས་སྒྲན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་
དངོས་གཞི་ཚན་པའི་སློབ་དེབ་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སློལ་རྒྱན་གསོ་རིག་སྒྲན་རིག་གི་ཁྲུང་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་མི་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་ཁུངས་སློལ་རྒྱན་རིག་གནས་གོང་དུ་སླེལ་བ་དང་། ཁྱེད་གོའི་བྱང་ཆོས་ལྟན་པའི་སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་བྱ་གཞག་འཕྲུགས་སྒྲན་བྱེད་པ། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་གི་མཐོ་རིམ་སློབ་གསོ་
བཅས་ཟུར་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམ་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསོ་བ་རིག་དོ་དམ་
ཅུས་ཀྱིས་ཅ་འཕྲུགས་འོག་བོད་སྤྱོད་དང་། མཆོ་སྒྲན་། ཀན་སྤྱུལ། སེམས་ཀྱི་ཡུན་ནན་བཅས་ཁོང་སྤྱོད་ལས་
མཉམ་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསོའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་འདི་ཉིད་ཙམ་གྱིས་
པར་སྒྲན་བྱས་པ་སྟེ། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་༥པར། མཆོ་སྒྲན་ཁོང་ཆེན་འཕྲོད་བསྟེན་ཐིང་དང་མཆོ་སྒྲན་བོད་
ལུགས་གསོ་བ་རིག་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་བཞེས་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་གསོ་བ་རིག་སློབ་ལྷ་ཆེན་བོད་ལུགས་གསོ་
བ་རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཙམ་གྱིས་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཚོགས་པ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསོ་
བ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཚན་པ་སེའི་དབུ་ཁྲིད་མི་ལྷ་ཆོག་ལུགས་གནང་ནས་གཏམ་བཤད་གནང་། ཆོག་ལས་འདུའི་
ཉིད་མཆོ་སྒྲན་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་སློབ་ལྷ་ཆེན་མོས་བསྐྱོགས་པའི་སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིའི་ཅ་འཛིན་ཞེས་པ་དང་
སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་ཀྱི་ཅ་འཛིན་ཞེས་པ་གཉིས་ལ་གྲོས་འཆམ་བྱུང་། ཆོག་ལས་འདུའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་ལྟར་དབྱི་
གསོ་བ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སློབ་ལྷ་ཆེན་བོད་ལུགས་གསོ་བ་རིག་ཆེད་ལས་སློབ་དེབ་ཙམ་ཞུས་ལྟར་
ལྷ་ཆོག་ལས་བཅུགས་(གཤམ་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྟར་ལྷ་ཆོག་ལས་ཞེས་འབོད་) ཤིང་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་ཙམ་
གྱིས་བར་མཐུབ་སྟན་གནང་། མཆོ་སྒྲན་ཁོང་ཆེན་འཕྲོད་བསྟེན་ཐིང་དུ་ཙམ་ཞུས་ལྟར་ལྷ་ཆོག་ལས་ཀྱི་
ཁོངས་གཏོགས་གཞུང་ལས་ཁབ་བཅུགས་ཏེ་སློབ་དེབ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོར་གྱི་བའི་འགན་བཞེས། ༡༩༩༠ལོའི་ཟླ་

ལབར། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཚན་ཙམ་སེས་འགོ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིན་ཏུ་ཕྱི་ལོ་མཐོ་
རིམ་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་མཐུན་སྦྱར་ཚོགས་འདུ་བསྐྱས་ཤིང་ཙམ་སྒྲིག་
གི་གནས་ཚུལ་གསལ་བསྒྲགས་དང་། སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་བྱ་བའི་ཁྲིད་བྱུང་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལ་གོས་བསྐྱར་
དང་ཐག་གཅོད་བྱས་པར་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པ་བཅུགས་ཤིང་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་ལ་
དངོས་སུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཅེས་
པའི་མཚན་གསལ། ཁྱིན་ཏུ་ཚོགས་འདུའི་དགོངས་དོན་ལྟར། ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་ལཔ་པ། ཙམ་ཁྱེས་ལྷ་ཡོན་
ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུ་ལན་གྲུ་ཏུ་བསྐྱས་ཤིང་། ཚོགས་འདུའི་སྒྲིང་
གོས་བསྐྱར་ཡང་ཡང་བྱས་པ་བརྒྱད་ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདི་བཙམས་པས་དེབ་ཉེར་བྱག་ཏུ་སྒྲིས་ནས་སོསའི་མིང་
གཏན་ལ་མབ། ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་༡༠པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཀྱིས་སློབ་དེབ་ཉེར་བྱག་
གི་གཙུག་ལྷན་པ་དང་། གཙུག་ལྷན་གཞོན་པ། ཙམ་སྒྲིག་མི་སྣ་བཅས་དངོས་སུ་བསྒྲགས་བསྒྲགས་བྱས་ནས་སློབ་དེབ་
ཙམ་སྒྲིག་གི་འགན་ཁུར་དང་ཞིབ་པའི་ལས་བཞོས་གནང་།

ལོ་གཉིས་ལྷག་གི་རིང་ཏུ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་དབྱི་གསེ་རིག་དོ་དམ་ཅུས་ཀྱི་འགོ་བློད་དང་། ཁིང་རྒྱངས་
ལཱའི་འགོད་བཞེན་ཐིང་གི་མཉམ་འབྲེལ། སློབ་དེབ་ཙམ་སྒྲིག་མི་སྣ་ཡོངས་ཀྱི་རུང་བཙོན་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་
དེབ་ཙམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བ་བདེ་སྒྲགས་དང་སྒྲུབ། ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་༡༣པ། ཙམ་ཁྱེས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཟི་ལིང་
ཏུ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེ་རིག་ཆེད་ལས་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་
ཁྱེས་གཏན་ཚོགས་འདུ་བསྐྱས་ནས། གཅིག་ཟུར་དང་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་
ལུགས་གསེ་རིག་དངོས་ཚན་སློབ་གསེའི་འཆར་འགོད་སློབ་དེབ་ཀྱི་ཁྱེས་གཏན་ཚད་གཞི་ཞེས་པ་དང་ཁྱེས་གཏན་
བྱེད་ཐབས་ཞེས་པ་གཉིས་ཐོག་མར་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཤིང་། དེ་ཉིད་སློབ་དེབ་ཁྱེས་གཏན་བྱ་བའི་གཞི་འཛིན་
ཀྱི་ཡིག་ཆར་བཟུང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་སློབ་དེབ་སོསའི་གཙུག་པ་གཏན་འཁེལ་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་ནད་
ཅེས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བཙོན་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་ཁྱེད་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཐོག་ ༡༠༠༡ལོའི་ཟླ་༤པ། ཙམ་
ཁྱེས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷ་སར་སློབ་དེབ་ཁྱེས་གཏན་ཚོགས་འདུ་ཐིངས་གཉིས་པ་བསྐྱས་ནས་མཚོན་ཆ་གསོ་
བ་ཞེས་པ་སོགས་སློབ་དེབ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་ཕྱིར་ཁྱེས་གཏན་གནང་བ་མ་ཟད། རིག་གཞུང་ཆེད་མཁས་ཚོགས་པས་
བོད་ཀྱི་གསེ་རིག་བྱང་འཕེལ་གྱི་ལོ་ཚོགས་ཐད་ལ་ཆེད་གཉེར་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྐོ་སྒྲིང་བྱས་པ་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་
གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་སློབ་དེབ་ཁྱེས་གཏན་ཐད་ལ་དགོངས་འཆར་གཅིག་ཟུར་བྱུང་།

ལུ་འབྲེལ་སློབ་དེབ་འདིའི་རིག་ཚན་དབྱེ་སྒྲབས་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པའི་གནས་དང་སྐབས་དང་མདོ་
སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱན་འཛིན་དང་། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་རང་བཞིན་དང་ཆ་ཆོང་རང་བཞིན་གཞིར་

བཞག་སྒྲིང་དང་རབས་མཐོ་རིམ་གསེང་གསེང་སྒྲིང་གི་ཆོས་ཉིད་དང་ཡང་བྱུང་འབྲེལ་གང་ལེགས་བསྐྱེད་ཐོག་ བོད་སྒྲིང་ས་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་སྒྲིང་གྲུ་ཆེན་མོ་དང་མཆོ་སྒྲོན་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་སྒྲིང་གྲུ་ཆེན་མོ་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་རང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆ་སྒྲིང་གི་ཆ་འཛིན་ཞེས་པ་གཞིར་བཟུང་ཉེ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་དངོས་ཆ་སྒྲིང་གསེང་འཆར་འགོད་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པ་ཉེར་དུག་ཏུ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་དང་། ཚུལ་སྒྲིག་བྱེད་སྒྲིང་ས་ཐང་བོད་ལུགས་སྒྲིང་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་དངོས་ཆ་ (ལོ་ལྷའི་ལམ་ལུགས་) རྒྱུད་སྤྱོད་གི་དམིགས་ལྷུ་དང་མཐུན་པར་ཁ་སྒྲིག་སྒྲིག་ནས། དེ་ལྷའི་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་སྒྲིང་གི་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་སྒྲིག་གི་ཉམས་སྦྱང་བསྐྱེད་པ་དང་། བོད་ལུགས་སྒྲིང་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱི་སྒྲིང་བྲིད་ནང་དོན་དང་བྲིད་ཆོས་ལྟར། གཅིག་གྱུར་གྱི་ཚུལ་སྒྲིག་ཆ་འཛིན་དང་། རྒྱག་སྒྲིང་སྒྲིང་ནས་པ། ས་བཅད་འགོད་ཚུལ་སྒྲིག་ས་བཞུགས་པ་ཡིན། དེ་ལྷའི་སྒྲིང་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་གི་གཞི་ཆ་གསུམ་གྱི་ནང་དོན་ཆ་ཆར་ཁེངས་སྒྲིང་བྲིད་ཀྱི་འོས་འཆར་རང་བཞིན་དང་ཆོས་དུག་རང་བཞིན་མངོན་གསལ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་ཆ་སྒྲིང་མ་གསེང་སྒྲིང་བྱེད་པའི་དོན་དངོས་དང་ཡང་མཐུན་པ་བཅས་མདོར་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་གི་གཞི་ཆ་ལྷུ་སྒྲིང་པའི་ཆུ་ཆེད་དང་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་མཆོན་ཡོད།

འདི་ལྷའི་སྒྲིང་ལྷུ་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་སྒྲིག་པར་སྒྲིང་བྱེད་པ་ནི་གསར་གཏོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྟར་པའི་བྱ་བཞིག་ཡིན་པའི་ཁར། ར་ཆོར་ཚུལ་སྒྲིག་གི་དུས་ལྷུ་སྒྲིང་ཁེངས་ལས་བྲེལ་ཆེ་བ། ཚུལ་སྒྲིག་མི་སྣའི་ཤེས་བྱའི་ཆུ་ཆེད་ཀྱང་དམར་སྒྲིང་ས་ཐོར་འཆུག་ཁོངས་འགལ་གྱི་ཆ་གཡོལ་ཐབས་བྲལ་བས་ན་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་སྒྲིང་གནང་མཁན་དང་ཆུ་ཆེད་སྒྲིག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་ལས་ལྷུ་སྒྲིང་པའི་རང་གོང་སྒྲིང་དང་། འབྲས་ཆར་དུ་བཏང་ནས་དུས་རབས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསར་པའི་འོག་གང་ས་སྒྲིང་ས་གསེང་གི་པའི་འཕྲིན་ལས་སྒྲིང་ས་པོ་ཆེ་ཉིད་ལྷུ་སྒྲིང་གྱུ་ཏུ་དང་ཁེངས་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་བདེ་ཐང་གི་གསེང་སྒྲིང་པར་འབྲུར་ཆེད་དགོངས་འཆར་རིན་པོ་ཆེ་ལྷུ་སྒྲིང་གནང་རོགས་ཞུ།

མཆུག་མཐར་སྒྲིང་ལྷུ་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་སྒྲིག་པར་སྒྲིང་བྱེད་པ་ལ་རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་སྒྱིད་དང་སྒྲིང་སྒྲིང་སྒྲིང་ལྷུ་སྒྲིང་གི་རོགས་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཨ་ཁེ་ཡ་ལྷུ་སྒྲིང་པར་ཐེབས་ཆ་ཆོགས་པར་སྒྲིང་ཐག་པ་ནས་སྒྲིང་སྒྲིང་ཆེ་ཆུ་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་མཐོ་རིམ་སྒྲིང་གྱི་བོད་ལུགས་གསེང་གསེང་
 ཆེད་ལས་སྒྲིང་དེ་བཞུགས་པའི་ཚུལ་སྒྲིག་པར་སྒྲིང་བྱེད་པའི་ཚུལ་སྒྲིག་གིས།
 ༡༠༠༧ལོའི་ཟླ༤པར།

前 言

这套教材主要供藏医学专业本科(五年制)使用,也可供藏药学专业本科试用。该套教材是我国第一套统编、规范、配套的藏医学专业本科教材。

藏医药学是我国传统医药学的重要组成部分。为大力弘扬中华民族优秀传统文化,建设具有中国特色的社会主义卫生事业,适应藏医药学高等教育改革与发展的需要,国家中医药管理局于 2001 年组织西藏、青海、甘肃、四川、云南等省(区)共同编写出版全国藏医本科教育规划教材。2001 年 5 月,青海省卫生厅和青海藏医学院在西宁召开了“全国高等医药院校藏医学专业本科系列教材编写协作会”,国家中医药管理局科技司领导出席会议并讲了话。会议审议并通过了青海藏医学院编写的《教材编写总纲》和《教材编写大纲》。会后,国家中医药管理局成立了全国高等院校藏医学专业教材编审委员会(以下简称编委会),负责该系列教材编写的指导工作。编委会下设办公室挂靠在青海省卫生厅,负责日常工作。2002 年 4 月,国家中医药管理局科技司在成都主持召开了“高等藏医学专业本科教材编写协调会”,通报了教材编写进展情况,协调和解决了教材编写工作中存在的某些问题,成立了学术专家组,并将本系列教材正式定名为“21 世纪藏医本科教育规划教材”。根据成都会议精神,2002 年 9 月,编委会在兰州召开学术专家组会议,经过反复讨论,确定了本系列教材由 26 门教材科目组成,以及每门教材的名称。2002 年 10 月,国家中医药管理局正式下文确定公布了 26 门教材的主编、副主编和编写人员名单,明确了教材编写的任务与分工。

两年多来,在国家中医药管理局的领导和五省区卫生厅的配合下,经过广大编写人员的积极努力,教材编写工作进展顺利。2003 年 3 月,编委会在西宁召开了“21 世纪藏医本科教育规划教材”审定会议,会议研讨形成了统一、规范的《21 世纪藏医本科教育规划教材审定标准》及《审定方法》,为教材的审定工作提供了必要依据。同时还确定了每门教材的主审人员,审定通过了《藏医病机学》等 18 门教材的初稿。2003 年 8 月,编委会在拉萨召开了第二次教材审定会议,原则通过了《藏医外伤学》等 8 门教材的初稿。并组织学术专家组召开专题会议,经过充

分讨论和认真研究,对《藏医药学史》形成了一致的审定意见。

本套教材在学科划分及科目上,充分尊重藏医药传统的学科体系特色,保持藏医药学理论的系统性和完整性,同时紧密结合现代高等医药教育要求和教学规律,并依据西藏藏医学院与青海藏医学院联合编写的《全国藏医学专业本科教学大纲》,确定了“21世纪藏医本科教育规划教材”由26门科目组成。在编写方法上,为符合藏医学专业本科(五年制)培养的目标,汲取有关藏医院校以往所编教材的经验,根据藏医学专业的教学内容和特点,制定了统一的编写大纲、体例、格式和章节,有利于藏医教学工作的顺利进行。

本套教材较好地解决了教学适应性和科学性的关系。注重培养学生解决问题的实际能力,较全面、系统、完整地继承了藏医药学的基础理论、基本知识和基本技能,并反映了我国藏医药学术发展的新水平和新成果。

本系列教材编写和出版是一项创新性的工作,由于时间紧,工作量大,加之编写人员的水平所限,不可避免地存在一些不足之处,热忱希望各地藏医药教学人员和广大读者在使用过程中,提出宝贵意见,以促使本系列教材日趋完善、更加符合新形势下藏医药事业发展的需要。

对本系列教材的编写和出版给予帮助和支持的单位和有关人士以及美国利众基金会表示衷心的感谢!

全国高等院校藏医学专业教材编审委员会

2004年6月

ཚུལ་སྒྲིག་གསལ་བཤད།

༡། སྤྱི་བ་སྒྲན་ཞེས་པའི་སྤྱི་བ་དེ་བའདི་ནི་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་དངོས་ཆོན་
སྤྱི་བ་གསོའི་འཆར་འགོད་སྤྱི་བ་དེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལྟེ། བོད་ལུགས་སྒྲན་པའི་ཆེད་ལས་ཀྱིས་བཀོལ་རྒྱར་ལུས་བ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་ལུགས་སྒྲན་གཉེར་ཆེད་ལས་དང་བོད་སྒྲན་དོ་དམ་ཆེད་ལས། དེ་བཞིན་ནད་གཤམ་རིག་
པ་ལ་འབྲུག་མཁན་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོད་བཟླ་བཀོལ་ཆོག་

སྤྱི་བ་དེ་བའདི་འདི་གཅོ་སྒྲིག་པ་ནི་མཆོ་སྒྲན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྤྱི་བ་ལྷ་ཆོན་མོའི་དགེ་ཆུན་འབྲུམ་རམས་
གཞོན་པ་ཀམ་ཆོགས་གཉིས་དང་། གཅོ་སྒྲིག་གཞོན་པ་མཆོ་སྒྲན་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སྤྱི་བ་ལྷ་ཆོན་མོའི་དགེ་
ཆུན་རབ་འབྲུམ་པ་ཅི་ལྟ་ཡིན། ཅོ་སྒྲིག་ལས་ཐོག་པ་ནི་ཀམ་ཆོགས་གཉིས་དང་། ཅི་ལྟ། སྤྱི་མ་འབྲུམ་
བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་ལེའུ་དང་པོ་སྒྲན་གྱི་རྩོམ་དང་། ལེའུ་གཉིས་པ་སྒྲན་གྱི་ཁྱེས་ལ། ལེའུ་གསུམ་པ་སྒྲན་གྱི་རྩོམ་
ལྟས་ལ། ལེའུ་བཞི་པ་སྒྲན་གྱི་སྒྱུར་ཐབས་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲན་གྱི་རྩོམ་འདི་ལྟས་པ་ཕྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ལས་
རིན་པོ་ཆེ་དང་། ས་རྩོམ་སྒྲན། ཅི་སྒྲན། ལུ་མ་བུ་ཐང་སྒྲན་བཅས་ཀམ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱིས་ཅོ་སྒྲིག་བྱས་ཤིང་།
ཤིང་སྒྲན་དང་། སྤྱི་སྒྲན་གཉིས་ཅི་ལྟ་དང་། ལན་ལྟའི་རིགས་སྤྱི་མ་འབྲུམ་གྱིས་ཅོ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན། མཆོ་
སྒྲན་ཞིང་ཆོན་གྱི་གསོ་རིག་མཁས་ཆོན་སྒྲན་པ་འབྲུམ་རམས་པ་རྒྱ་ཡོ་སྤོ་བཟང་ཉི་མ་མཆོག་གིས་སྤྱི་བ་དེ་བའོངས་
ལ་གཅོ་ཞུས་མཛད།

སྒྲིག་སྒྲུངས་ཐད་གཅོ་བོ་གསོ་རིག་རྒྱད་བཞི་དང་བདུད་ཅི་སྒྲན་གྱི་ནམ་དཔྱེ་རོ་བོ་ལྟས་མིང་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་། གཞན་སྒྲན་བྱོན་ལོ་པ་འཇ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསུང་ཅོ་སྒྲིག་མཁས་ཅན་ནམས་ལ་
བྱར་བཟླ་བྱས་པ་མ་ཟད། མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ནོར་བུས་མཛད་པའི་སྤྱི་སྒྲན་འབྲུངས་དཔེ་རྒྱས་བསྐྱུས་
དང་། མཁན་ཆེན་ཤོ་རུ་ཆོ་ནམ་མཆོག་གི་རྒྱད་བཞིའི་འབྲེལ་ཆོན་དང་སྤྱིང་ཞལ་ལྷང་། དགའ་བའི་རྩོ་རྩེས་
བསྒྲིགས་པའི་འབྲུངས་དཔེ་དྲི་མེད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་སོགས་གནའ་དེང་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྒྲན་གཞུང་ཆོད་
མར་ལྟར་པ་དགལ་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཁ་སྐོང་ཅི་བྱབ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཅུང་འབྲས་ཆོད་དུ་བསྒྲིགས་ཡོད། གཞན་སྒྲན་གྱི་རོ་
དུག་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། འབྲུང་བཞིའི་འབྲས་བུ། རོ་དུག་གི་རོ་བོ། སྤྱིར་རོ་དུག་གིས་ཉེས་གསུམ་རབ་འབྱིང་
ཐ་མར་སེལ་ཚུལ། ཁྱེས་གསུམ་ཕྱེ་བྲག་སོ་སོར་འབྲུ་ཚུལ། སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་བཅུ་དུག ཡོན་ཏན་

བཅུ་བདུན་གྱིས་ནད་གྱི་མཚན་ཉིད་ཉི་ཤུ་འཛོམས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་རྒྱུ་སོས་རེད་མིག་དང་བཅས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་
ལ། སྤྲན་གྱི་ངོ་བོ་འི་བྱས་པ་ཉི་སྤྲན་རྩ་ས་ཕྱེ་བྲག་སོ་སོའི་རིགས་དང་། རང་བཞིན་ལས་བྱུང་བའི་བྱས་པ་བཅས་
རྒྱད་གཞུང་དུ་ཡོད་པའི་ནང་དོན་ནམས་གཞིར་བཞག་གི་ཉིང་ཤེལ་གོང་ཕྱིང་ལས་རྒྱན་བཀོལ་གྱི་སྤྲན་རིགས་ཁག་
གིས་ཁགས་བ་བྱས་ཏེ་སྔོན་ཁྲལ་བྱས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོའི་ལས་བྲེལ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་ཚད་ཞན་པའི་སྤབས་གྱིས་
འདིར་ནོངས་འབྲལ་གང་ཡོད་ནམས་རྒྱ་ཆེའི་དགོས་པ་ཚང་མས་སྤྲན་བརྗོད་དག་བཅས་ཡོད་པ་ཞུ།

སྤྲན་བ་སྤྲན་སྤྲན་དེབ་གྱི་རྩོམ་སྤྲན་ཆེ་རྒྱང་ནས།

སྤྲན་ཉི་མ་༢༠༠༩ལོའི་ཟླ་༥པར།

བྱམ་པ་ལས་ཉིད་གཅིག་པའི་ཁོད་ཀྱི་གསལ་གསལ་རིག་དཔེ་སྒྲིལ་
 ལྷོ་པ་གསལ་ལོ་འཆར་འཁོར་ལྷོ་པ་དེ་བའི་བྱི་དཀར་ཆག

ཆར་གཞི་ལྷོ་པ་

༡ གསལ་པའི་ལྷོ་པ་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ བྱམས་པ་འཕྲིན་ལས།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ མིག་དཔར་ཆེ་བ། ལྷོ་པ་བྱམས་ལས།

༢ ལྷོ་པ་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ ཉི་མ་ཆེ་རིང་།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ མིག་དཔར་ཆུང་བ།

༣ བྱམ་པ་ལྷོ་པ་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ ཁོ་རྒྱ་ཆེ་ནས།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ གཡང་དགའ། དགའ་བའི་དོ་རྒྱེ།

༤ འཕྲེང་པ་ལྷོ་པ་ཅན་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ ལྷོ་པ་འཕྲེང་པ་འཕྲིན་ལས།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ སངས་ལོ། འབྲུམ་ལོ།

༥ རྒྱལ་པ་ཅན་ཅིད་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ པད་ལོ།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ ལྷོ་པ་ལོ། དབང་གཤམས།

༦ ལྷོ་པ་ལྷོ་པ་

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་ ཀླུ་ཆོག་ལས་གཉིས།

གཙོ་བོ་ལྷོ་པ་གཞིན་པ་ ཅི་ལྟ།

༧ མ་བྱེད་དབྱེད།

གཙུག་གི་པ་། ལྷོ་བཟང་དཔལ་ཚོས།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། བཅུན་ཐང་གྱུ་ལ།

༨ རྩོམ་བཟུང་ཉེན་ས།

གཙུག་གི་པ་། བསམ་ཐུབ་གྱུ་ལ།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། དགོན་མཆོག་གྱུ་ལ་མཆོན།

༩ གཙུག་གི་ཐུག་པ་ས།

གཙུག་གི་པ་། དཔལ་ལྷན་གྱུ་ལཱོ།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། མེ་ཤིང་མེ་བ།

༡༠ བྱ་བྱེད་ལྷན་པ།

གཙུག་གི་པ་། བན་རེ་མེ་ཤིང་།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། ལྷོ་མཐར་གྱུ་ལ།

༡༡ རྩུག་དོན་ལོངས་གཏད།

གཙུག་གི་པ་། རོ་ཆོག་ས་ཆོན།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། ལྷོ་བཟང་དཔལ་ཚོ། ལ་བྱེད་གཏམ་ལོ།

༡༢ གནམ་མེག་སྐྱེད་ལྷོ་ས།

གཙུག་གི་པ་། བསམ་ཐུབ་གྱུ་ལཱོ།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། ཀུན་དགའ་ཤིག་འཛིན། ཤིག་འཛིན།

ནད་ཐོག་ལག་ལེན་སྐྱེད།

༡ ལྷོ་ས་གསུམ་གསོ་བ།

གཙུག་གི་པ་། དཔལ་ལྷན་ལ།

གཙུག་གི་གཞི་ན་པ་། བསོད་ནམས་འཆི་མེད། ལྷོ་མཐར་ཐང་།

༢ རོང་ལྷན་གསོ་བ།

གཙུག་གི་པ་། ལྷོ་མཐར་གྱུ་ལ།

3 ཆ་བ་གསེབ།

གཙུག་ལྷན་གསུང་། རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ།

༡ གཉན་ཟིམས་གསོ་བ།

གཙོ་བོ་གཞི་གཞི་ལ། རྒྱུ་ལྟ་ལྟ། མེ་ལྟ།

4 བྱམ་ཕྱོད་གསེ་བ།

གཙོ་བོ་ག་གཞིན་པ། འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས།

ཆེ་མཆོད་གསེང་།

གཙོ་བོ་ག་གཞིན་པ། དོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་། དབང་ཆེན་ཆེ་བཟན།

2 ལྷན་སྦྱེས་རྩ་གསེ་བ།

གཙུག་ལྷན་གསུང་། གཡང་མེས། བུ་རྒྱུ་ཆེ་མོས།

ལྷི་པ་གཞི་བ།

གཙོ་བོ་ག་གཞིན་པ། དཔལ་གྱིས། འཇམ་ལོ།

ཨོ་ཨྱ་ལཱོ་ལ།

གཙོ་བོ་ག་གཞི་ལ། མིང་གི་མཆོ་མོ། དབྱངས་ཅན་གྱི་ལ་དགའ།

༡༠ གདོན་ཅད་གསེ་བ།

གཙོ་བོ་ག་གཞིར་ད། མ་ཅིག

༡༡ མཚོན་མ་གསེབ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་། བསོད་ནམས་ལུན་ཚོགས།

༡༢ རྒྱ་ནག་གསེབ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

༡༣ ལྷན་པ་ལྷན་པ་

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

༡༤ ལྷན་པ་ལྷན་པ་

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

གཙུག་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ་ ལྷན་པ་བཞུགས་པ།

“二十一世纪藏医本科教育规划教材”系列教材目录

基础部分

1.《藏医药学史》

主 编 强巴赤列

副主编 大米玛 楞本嘉

2.《藏医学概论》

主 编 尼玛次仁

副主编 小米玛

3.《藏医人体学》

主 编 措如·才朗

副主编 央嘎 嘎务多吉

4.《藏医病机学》

主 编 格桑陈来

副主编 桑老 本考

5.《藏医保健学》

主 编 伟科

副主编 尕尔考 旺扎

6.《藏医药理学》

主 编 尕玛措尼

副主编 子巴

7.《藏医外治学》

主 编 旦切

副主编 增太加

8.《藏医诊断学》

主 编 三智加

副主编 贡却坚赞

9.《藏医治疗学》

主 编 班旦加措

副主编 大次仁

10.《藏医伦理学》

主 编 完德才让

副主编 兰科加

11.《四部医典汇论》

主 编 艾措千

副主编 尕藏多杰 阿吾尕洛

12.《天文历算学》

主 编 桑珠加措

副主编 贡嘎仁增 仁增

临床部分

1.《藏医三大基因学》

主 编 旺堆

副主编 索朗其美 南加太

2.《藏医内科学》

主 编 多布杰

副主编 多吉 贡郎

3.《藏医热病学》

主 编 旦正加

副主编 仁青东周

4.《藏医疫病学》

主 编 次智木

副主编 西绕加措 才让

5.《藏医五官科学》

主 编 唐卡拉杰

副主编 降拥四郎

6.《藏医杂病学》

主 编 尼玛

副主编 端智才让 昂青才旦

7.《藏医外科学》

主 编 西绕群培

副主编 央美 普琼次仁

8.《藏医儿科学》

主 编 智美

副主编 华尔江 加木科

9.《藏医妇科学》

主 编 强巴卓嘎

副主编 明吉措母 央金卓嘎

10.《藏医精神病学》

主 编 李先加

副主编 玛久

11.《藏医外伤学》

主 编 伦珠旦达

副主编 索朗次仁 索朗平措

12.《藏医解毒学》

主 编 拉毛加

副主编 罗藏东主 杨乐

13.《藏医方剂学》

主 编 旦科

副主编 才布扎 多杰

14.《藏医泻治学》

主 编 加央伦珠

副主编 贡嘎平措 顿珠